

**КАФЕДРА ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ
ПОЛТАВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ Ю. КОНДРАТЮКА**

**ЛЕКЦІЯ 1. ОСНОВИ ВІЙСЬКОВОГО
ЗАКОНОДАВСТВА. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВІЙСЬКОВОГО
БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ**

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Повсякденна діяльність командира підрозділу : навч. посіб. / В.М. Петренко, М.М. Ляпа, В.Є. Житник та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2014. – С. 80–129.

2. Зонь В.В., Кубіцький С.О., Слонімський В.Г., Великожон М.В. Організація інформаційно-пропагандистського забезпечення особового складу Збройних Сил України: Начальний посібник: К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2007. – 225 с.

3.
warfiles.ru/show-69698-ideyno-politicheskoe-vospitanie-voenno-sluzhaschih-noak.html

**ПЕРШЕ НАВЧАЛЬНЕ ПИТАННЯ
СУТНІСТЬ ГУМАНІТАРНОЇ І СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
ДЕРЖАВИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ**

СУТНІСТЬ ГУМАНІТАРНОЇ І СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ – ЦЕ ЦІЛЕСПРЯМОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ, ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ І ПРАЦІВНИКІВ, ЇХ ДУХОВНОГО, КУЛЬТУРНОГО ТА ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ, РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ - ЦЕ ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ ЩОДО РОЗВИТКУ І УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ СКЛАДОВОЮ З МЕТОЮ ЗАДОВОЛЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОТРЕБ ТА ІНТЕРЕСІВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЧЛЕНІВ ЇХНІХ СІМЕЙ І ПРАЦІВНИКІВ, СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ, ПІДТРИМКИ ТА ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ І ОСІБ, ЗВІЛЬНЕНИХ У ЗАПАС АБО У ВІДСТАВКУ

ПРИНЦИПИ ГУМАНІТАРНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

верховенство права, законність і гуманність, повага до людини, її конституційних прав і свобод

забезпечення соціального і правового захисту громадян, які перебувають на службі у Збройних Силах, а також членів їхніх сімей

наукові підходи до планування, здійснення та оцінки результатів діяльності органів військового управління щодо гуманітарного і соціального розвитку

виховання військовослужбовців на патріотичних, бойових традиціях українського народу, орієнтація на ідеали демократії і гуманізму, загальнолюдські моральні цінності

заборона створення і діяльності у ЗСУ організаційних структур політичних партій

гласність, відкритість демократичного цивільного контролю

взаємодія органів військового управління на основі чіткого розмежування повноважень, відповідальності у питаннях реалізації гуманітарної і соціальної політики держави у Збройних Силах

ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

забезпечення громадянських прав та свобод, честі та гідності військовослужбовців

створення умов для всебічного духовного розвитку військовослужбовців та членів їх сімей

зміцнення законності та правопорядку в ЗСУ

створення умов для задоволення культурних потреб військовослужбовців, можливостей для їх освіти та культурного розвитку

підвищення рівня соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей

поглиблення демократичних процесів, реалізація демократичного цивільного контролю над ЗСУ

забезпечення необхідного правового та соціального захисту військовослужбовців, які звільняються зі Збройних Сил України у запас або відставку, створення умов для оволодіння ними цивільними професіями (якщо такої немає) або для перепідготовки і подальшого працевлаштування

ВИСНОВОК

Основи механізму реалізації гуманітарної політики реалізуються у діяльності органів військового управління щодо гуманітарного та соціального розвитку в Збройних Силах України покладається на структурні підрозділи Міністерства оборони України, які здійснюють формування складових гуманітарної та соціальної політики в Збройних Силах України та реалізацію їхніх завдань

**ДРУГЕ НАВЧАЛЬНЕ ПИТАННЯ
СИСТЕМА ВИХОВНОЇ РОБОТИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ
УКРАЇНИ**

Виховна робота у ЗСУ – це система організаційних, морально-психологічних, правових, культурно-просвітницьких, військово-соціальних заходів органів військового управління, спрямованих на формування та розвиток у військовослужбовців професійно необхідних психологічних якостей, моральної свідомості, що мають забезпечити високу бойову готовність, зміцнення військової дисципліни та правопорядку, високу ефективність бойової підготовки, згуртування військових колективів

ПРИНЦИПИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

ЦІЛЕСПРЯМОВАНІСТЬ

Визначення головної мети виховної роботи та зосередження зусиль органів військового управління на її досягнення

ОПЕРАТИВНІСТЬ

Швидкість реакції реагування на застосування ефективних механізмів виховання

ГНУЧКІСТЬ

Творчий характер управління процесами організації ВР та застосування форм і методів за умов зміни обстановки

СИСТЕМНІСТЬ

Узгодженість комплексних дій ОВУ з питань організації та проведення ВР

БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ТА ПОТУЖНОСТІ

Діалектичний взаємозв'язок та розвиток процесів ВР з процесами бойової підготовки, обслуговування ОВТ та інш.

СКЛАДОВІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

**ІНФОРМАЦІЙНО-
ПРОПАГАНДИСТСЬКЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

**ВИХОВНА РОБОТА ПО
ЗМІЦНЕННЮ ВІЙСЬКОВОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

**ВІЙСЬКОВО-СОЦІАЛЬНА
РОБОТА**

**КУЛЬТУРНО-ВИХОВНА
РОБОТА**

ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОПАГАНДИСТСЬКЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (ІПЗ)

це система цілеспрямованих заходів щодо формування стійкого і керованого МПС у особового складу на основі своєчасного його інформування про зміст воєнно-політичної та бойової обстановки, покладені на війська (сили) завдання та умови їх виконання

СКЛАДОВІ ІПЗ

ІПЗ ПОВСЯКДЕННОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬК

ІПЗ БОЙОВОЇ
ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬК

ІПЗ ВІЙСЬКОВОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ
ГУМАНІТАРНОЇ
ПІДГОТОВКИ ТА
ІНФОРМУВАННЯ О/С

ЗВ'ЯЗОК ЗІ ЗМІ

ЗВ'ЯЗКИ З
ГРОМАДСЬКІСТЮ

ВИХОВНА РОБОТА ПО ЗМІЦНЕННЮ ВІЙСЬКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ, ЯКА
СПРЯМОВАНА НА ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК У
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ОСОБИСТОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА
СВІДОМЕ ВИКОНАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ПРИСЯГИ, ФУНКЦІОНАЛЬНИХ
ТА СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ, ВИМОГ КОНСТИТУЦІЇ, ВІЙСЬКОВИХ
СТАТУТІВ, НАКАЗІВ КОМАНДИРІВ І НАЧАЛЬНИКІВ, ДОСЯГНЕННЯ
НЕОБХІДНОГО РІВНЯ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ (МПС)
ОСОБОВОГО СКЛАДУ**

Система роботи із зміцнення дисципліни та правопорядку в підрозділі (частині) – це комплекс заходів і основних напрямків роботи командирів (начальників) щодо досягнення у підпорядкованих військових підрозділах (частинах) позитивного морально-психологічного стану (МПС) особового складу, свідомої дисциплінованості військовослужбовців, бездоганного та неухильного дотримання ними порядку і правил, встановлених військовими статутами та іншим законодавством України

Методи по зміцненню військової дисципліни – це способи та прийоми впливу на свідомість, підсвідомість, мотиваційну, емоційно-почуттєву та вольову сферу психіки військовослужбовця, його поведінку й військово-професійну діяльність з метою досягнення бездоганного ставлення до виконання службових обов’язків

довіри, поваги до особистості
військовослужбовця та її
гідності

формування свідомості
особистості воїна (переконання,
заохочення, примус)

доручення підлеглому

особистого прикладу
командира (начальника)

осуду негідної поведінки
військовослужбовця

створення ситуацій, що
виховують

психодіагностичні,
психокорекційні,
психореабілітаційні

КУЛЬТУРНО-ВИХОВНА РОБОТА

це діяльність, яка спрямована на задоволення духовних (культурних) потреб воїнів у повсякденної діяльності та бойових умовах, відновлення їх моральних, психічних, психофізіологічних і фізичних сил у процесі введення бойових дій й мобілізацію на виконання бойових завдань

ВІЙСЬКОВО-СОЦІАЛЬНА РОБОТА

це діяльність, яка спрямована на створення оптимальних соціально-правових умов для ефективного виконання особовим складом своїх функціональних обов'язків під час бойових дій, реалізації прав і пільг військовослужбовців, працівників Збройних сил, членів їх сімей, дотримання моральних принципів поведінки, норм міжнародного гуманітарного права, підтримання високої дисципліни, організованості та порядку

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

*Департамент військової освіти, науки,
соціальної та гуманітарної політики*

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ ЗСУ

*Головне управління морально-психологічного
забезпечення Збройних Сил України*

*управління з морально психологічного
забезпечення командувань видів ЗСУ*

*управління з морально психологічного
забезпечення ОК*

*ЗАСТУПНИКИ КОМАНДИРА ПО РОБОТІ З
О/С*

ВИХОВНА РОБОТА В ЗС США

КОМАНДИР

ПОМІЧНИК ПО РОБОТІ З
О/С

*ДЕРЖАВНІ ТА
СУСПІЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ*

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

виховання національно-національної самосвідомості, гордості за належність до збройних сил США - «оплоту демократії в усьому світі», лояльності до уряду країни і її президенту

головна мета виховання - сформувати та розвинути особистість військовослужбовця як громадянина - патріота США й як воїна-професіонала, який постійно прагне до самовдосконалення

принципи виховання:
всебічність,
системність,
логічність,
реалістичність,
ефективність;
єдність задуму, умов, мети, завдань та можливостей

ВИХОВНА РОБОТА В ЗС ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

КОМАНДИР

СЛУЖБА
ПРОСВІТИ

ВІЙСЬКОВІ
КАПЕЛАНИ

СЛУЖБА
ОРГАНІЗАЦІЇ
ДОЗВІЛЛЯ ТА
ПОБУТУ

СЛУЖБА
СУСПІЛЬНОЇ
ІНФОРМАЦІЇ

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

виховання віри в
перевагу «англійського
способу життя»,
британської нації в
цілому

пропаганда традицій
військ колишньої
колоніальної імперії

вірність королеві -
головний критерій
морально-
психологічного стану
в/с

ВИХОВНА РОБОТА В ЗС ФРАНЦІЇ

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ

Управління з інформації та зв'язків з громадськістю - пропаганда військової політики Франції, висвітлення діяльності збройних сил, вирішення питань зміцнення зв'язків між армією і громадськістю, збір і обробка інформації різного характеру, випуск та розповсюдження військової періодики, виробка і розмноження кінофільмів, організація різного роду виставок і т. П.

Інститут соціального управління - організація дозвілля в/с, роботи армійських бібліотек, кас взаємодопомоги, займається питаннями туризму, роботи з молоддю, організацією дозвілля в/с та цивільного персоналу. У веденні служби знаходяться офіцерські, унтер - офіцерські та солдатські клуби

Служба військових священиків вирішує питання духовного виховання в/с. Більшість з них католицькі священики; є також представники протестантського й іудейського віросповідань

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ ЦАХАЛУ

УПРАВЛІННЯ КАДРІВ

ГОЛОВНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ РАБІНАТ ГОЛОВНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ РАБІН (ГЕНЕРАЛ-МАЙОР)

Відділення кашруту
(кошеру) та Шабата

Офіцери з релігійних
питань

Капрали з координації
релігійних питань

КОМ
АНД
НИЙ
КОЛЕ
ДЖ
«ОР-
ЕЦІОН»

Головні рабини Центрального, Південного,
Північного **округів** (полковники)

Головні рабини **родів військ** (піхота, авіація, флот)
(підполковники)

Рабини **дивізій** (майори)

*Роти військового рабинату – пошук та поховання
військовослужбовців за канонами юдаїзму*

Рабини **полків (бригад)** (капітани)

ВІЙ
СЬК
ОВІ

ІЄШ
ИВИ

ВИХОВНА РОБОТА В ЗС РФ

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ПО РОБОТІ З
ОСОБОВИМ СКЛАДОМ**

**49 Центр
технічних
засобів**

**Редакція газети
«Червона зірка»**

**Редакція
журналу «Воїн
Росії»**

**Редакція
журналу
«Орієнтир»**

Управління по роботі з особовим складом

Західний ВО

Центральний ВО

Південний ВО

Східний ВО

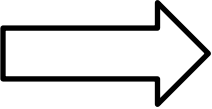
СВ

ПКС

ВМФ

ЗКРОС

РОТА

АРМІЯ

ВИХОВНА РОБОТА В НВАК

**ГОЛОВНЕ ПОЛІТИЧНЕ УПРАВЛІННЯ
НВАК**

ПОЛІТУПРАВЛІННЯ

ВО

ПРОВІНЦІАЛЬНІ ВО

ПІДОКРУГИ

ПОЛІТКОМІСАРИ

РОТА

АРМІЯ

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

Реалізація керівних ідей, яких "зобов'язана постійно дотримуватися КПК": марксизм - ленінізм, ідеї Мао Цзедуна, теорії Ден Сяопіна при особливій увазі до підвищення бойового духу військовослужбовців

ВИСНОВОК

Виховна робота у ЗСУ – це система організаційних, морально-психологічних, правових, культурно-просвітницьких, військово-соціальних заходів органів військового управління, спрямованих на формування та розвиток у військовослужбовців професійно необхідних психологічних якостей, моральної свідомості, що мають забезпечити високу бойову готовність, зміцнення військової дисципліни та правопорядку, високу ефективність бойової підготовки, згуртування військових колективів

**СКЛАДОВІ ВР: ВИХОВНА РОБОТА ПО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ ВІЙСЬКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ,
ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОПАГАНДИСТСЬКЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, КУЛЬТУРНО-ВИХОВНА РОБОТА,
ВІЙСЬКОВО-СОЦІАЛЬНА РОБОТА**